

Sygn. akt I PK 170/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Beata Gudowska (przewodniczący)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Zbigniew Myszka (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa A. P.

przeciwko Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Marketingu w [...]

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 17 maja 2012 r.,

skarg kasacyjnych powoda i strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K.

z dnia 14 kwietnia 2011 r., sygn. akt [...],

1. ze skargi kasacyjnej powoda uchyla zaskarżony wyrok w pkt I i III w zakresie zmieniającym wyrok Sądu Rejonowego z dnia 9 czerwca 2010 r. i oddalającym powództwo za skrócony okres wypowiedzenia, a także w odniesieniu do kosztów postępowania w tej części i sprawę przekazuje Sądowi

Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego,

2. oddala skargę kasacyjną powoda w pozostałej części oraz w całości skargę kasacyjną strony pozwanej i w tym zakresie znosi wzajemnie koszty postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 14 kwietnia Sąd Okręgowy w K. Wydział VI Pracy, po rozpoznaniu apelacji obu stron od wyroku Sądu Rejonowego Wydziału IV Pracy z dnia 9 czerwca 2010 r. zmienił ten wyrok: w jego pkt I p. 1, 2, 3, 4 w ten sposób, że oddalił powództwo A. P. „w wymienionym zakresie” oraz w pkt. I p. 20 w ten sposób, że kwotę tam zasądzoną obniżył do kwoty 537 zł z odsetkami ustawowymi od 1 maja 2008 r. (punkt I wyroku); w jego pkt II w ten sposób, że zasądził od pozwanej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Marketingu na rzecz powoda kwoty: 4.159,17 zł z odsetkami ustawowymi od 1 stycznia 2008 r.; 4.159,17 zł z odsetkami ustawowymi od 1 lutego 2008 r.; 3.890,17 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 1 marca 2008 r.; 4.159,17 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 1 kwietnia 2008 r (punkt II wyroku) oraz oddalił w pozostałym zakresie apelacje obu stron, znosząc wzajemnie koszty postępowania między stronami (punkt III wyroku).

W sprawie tej ustalono, że powód zatrudniony był u pozwanej od 1996 r., a od roku 2001 na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony na stanowisku adiunkta w Katedrze Ekonomii. Jesienią 2007 r. wystąpił z wnioskiem o udzielenie mu płatnego urlopu dla poratowania zdrowia na 6 miesięcy, od 1 grudnia 2007 r. do 31 maja 2008 r., załączając stosowne zaświadczenie lekarskie. Pozwana pismem z dnia 28 listopada 2007 r., które powód odebrał 3 grudnia 2007r., poinformowała go, że został mu udzielony bezpłatny urlop dla poratowania zdrowia na wnioskowany okres. Powód wystąpił z pismem o zmianę tej decyzji i złożył skargę do Państwowej Inspekcji Pracy. W dniu 27 grudnia 2007 r. powód odebrał odmowę zmiany decyzji o udzieleniu urlopu bezpłatnego oraz rozwiązanie umowy o pracę z powodu złej sytuacji ekonomicznej uczelni (art. 10 ust. 1 ustawy z dnia

13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników) za wypowiedzeniem, który upływał w dniu 2 marca 2008 r. Po zakończeniu urlopu dla poratowania zdrowia, w pierwszych dniach czerwca 2008 r. powód stawiał się u pozwanej wyrażając gotowość do świadczenia pracy i złożył pismo, w którym domagał się dopuszczenia do pracy. Od czerwca do sierpnia 2008 r. powód kilkakrotnie stawiał się u pozwanej celem podjęcia pracy, nie został jednakże do niej dopuszczony, gdyż pozwana uważała, że nie jest już jej pracownikiem.

Pozwana uczelnia nie wypłacała swoim pracownikom dodatku stażowego. Staż pracy powoda na dzień 1 września 2006 r. wynosił 13 lat. Jego wynagrodzenie we wrześniu 2006 r. wynosiło 2.300 zł brutto, a od 28 września 2007 r. 3.500 zł brutto. Obowiązujący u pozwanej regulamin wynagradzania w § 16 pkt 2 stanowi, że wynagrodzenie zasadnicze łącznie z dodatkami funkcyjnymi płatne jest co miesiąc z dołu, w ostatnim dniu miesiąca, jeżeli dzień ten jest wolnym od pracy, to wynagrodzenie wypłaca się w dniu poprzedzającym dzień wolny od pracy. Semestr letni zarówno dla studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych trwał do 30 września 2008 r., natomiast semestr zimowy: dla studiów stacjonarnych trwał od 1 października 2007 r. do 17 lutego 2008r., a dla studiów niestacjonarnych od 1 października 2007 r. do 1 marca 2008 r.

Powód domagał się między innymi zasądzenia na jego rzecz kwot: 1/ 24.552,51 zł tytułem wynagrodzenia za urlop dla poratowania zdrowia w okresie od 1 grudnia 2007 do 31 maja 2008 r. (za 6 miesięcy), 2/ 16.368,34 zł z tytułu wynagrodzenia za pracę od 1 czerwca 2008 r. do 30 września 2008 r. (za 4 miesiące), 3/ 5.381 zł z tytułu dodatku za staż pracy za okres od 1 września 2006 r. do 30 listopada 2007 r. (za 15 miesięcy), 4/ 1.610 zł ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy.

Wyrokiem z dnia 9 czerwca 2010 r. Sąd Rejonowy oddalił powództwo w części dotyczącej wynagrodzenia za urlop dla poratowania zdrowia, oraz zasądził na rzecz powoda kwoty: 16.100 zł wynagrodzenia na podstawie art. 49 k.p., 2/ 5.381 zł dodatku za staż pracy oraz 1.610 zł ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy. Równocześnie Sąd ten przyjął, że powód powinien wystąpić roszczeniem o udzielenie mu płatnego urlopu dla poratowanie zdrowia, którego dochodzenie jest

możliwe na drodze sądowej i który był przewidziany w statucie pozwanej. Skoro powód tego nie uczynił, to zgodził się na udzielony mu przez pracodawcę urlop bezpłatny, i oddalił powództwo w części dotyczącej wynagrodzenia za okres urlopu dla poratowania zdrowia. Sąd uznał, że umowa o pracę nie mogła ulec rozwiązaniu z dniem 2 marca 2008 r., jak wskazała pozwana, bo wówczas nie zostałby zachowany obowiązujący powoda trzymiesięczny okres wypowiedzenia. Wypowiedzenie zostało doręczone powodowi w dniu 27 grudnia 2007 r., a semestr zimowy kończył się dla studiów stacjonarnych 17 lutego 2008 r., a dla studiów niestacjonarnych 2 marca 2008 r. Trzymiesięczny okres wypowiedzenia upływał z dniem 30 marca 2008 r., tyle że łącząca strony umowa o pracę, zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 164, poz. 1365 ze zm., powoływanej dalej jako Prawo o szkolnictwie wyższym), uległa rozwiązaniu dopiero z zakończeniem semestru letniego, tj. z dniem 30 września 2008 r. W razie zastosowania krótszego - niż wymagany - okresu wypowiedzenia umowa o pracę rozwiązuje się z upływem okresu wymaganego, a pracownikowi przysługuje wynagrodzenie do czasu rozwiązania umowy (art. 49 k.p.). Pracownikowi przysługuje „odszkodowanie” z art. 49 k.p., niezależnie od ewentualnego odszkodowania z art. 45 k.p. Skoro „pracodawca podwójnie narusza przepisy o wypowiedzeniu, to i jego odpowiedzialność odszkodowawcza winna być podwójna. Powód chciał świadczyć pracę w okresie wypowiedzenia, jednakże doznał przeszkód ze strony pracodawcy, który nie chciał go do pracy dopuścić”. Dlatego Sąd pierwszej instancji zasądził na rzecz powoda wynagrodzenie za okres od 1 czerwca 2008 r. do 30 września 2008 r. w wysokości wyliczonej przez biegłego tj. w kwocie 16.100 zł.

Ponadto wskutek wadliwie zastosowanego okresu wypowiedzenia umowa o pracę uległa przedłużeniu do 30 września 2008 r., przeto powód nabył uprawnienia do dodatkowych 12 dni urlopu wypoczynkowego (art. 133 ust. 1 Prawa o szkolnictwie wyższym), za które pozwana powinna wypłacić ekwiwalent pieniężny (art. 133 ust. 5 tej ustawy). W oparciu o te przepisy Sąd zasądził na rzecz powoda, wyliczoną przez biegłego, kwotę ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy (1.610,10 zł). Sąd Rejonowy zasądził też na rzecz powoda dodatek stażowy w dochodzonej wysokości. Za nieuprawnione uznał twierdzenie pozwanej,

że niemożliwe jest ustalenie wysokości dodatku stażowego z uwagi na brak w tym zakresie regulacji w regulaminie, a rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 grudnia 2006 r. w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej (Dz.U. Nr 251 poz. 1852 ze zm., zwane dalej rozporządzeniem), dotyczy tylko pracowników uczelni publicznych. W ocenie tego Sądu, art. 154 ust. 3 ustawy o szkolnictwie wyższym powinien być czytany w kontekście pozostałych regulacji tej ustawy, a zwłaszcza jej art. 151 ust. 1 pkt 5.

Apelacje od tego wyroku wniosły obie strony.

Powód zaskarżył wyrok w części oddalającej powództwo w zakresie roszczenia o wynagrodzenie za okres nieudzielonego urlopu dla poratowania zdrowia i domagał się jego zmiany w tej części oraz orzeczenia co do istoty sprawy przez zasądzenie na jego rzecz kwoty 24.552,51 zł wraz z ustawowymi odsetkami. Natomiast pozwana zaskarżyła wyrok w zakresie uwzględniającym powództwo, wnosząc o jego uchylenie i oddalenie powództwa.

Sąd Okręgowy w po uzupełnieniu materiału dowodowego zmienił wyrok Sądu Rejonowego w ten sposób, że: 1/ oddalił powództwo w zakresie kwoty 16.100 zł wynagrodzenia za okres od 1 czerwca do 30 września 2008 r., 2/ zasądził na rzecz powoda kwotę 16.367,68 zł wynagrodzenia za urlop dla poratowania wraz z odsetkami od 1 grudnia 2007 r. do 31 marca 2008 r., 3/ obniżył zasądzoną kwotę ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy w 2008 r. do 537 zł, 4/ a w pozostałym zakresie oddalił apelacje obu stron i zniósł koszty postępowania między stronami.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że pozwana bezprawnie udzieliła powodowi urlopu bezpłatnego zamiast wnioskowanego przez niego płatnego urlopu dla poratowania zdrowia, a następnie w czasie tego urlopu zastosowała nieprawidłowy okres wypowiedzenia. Jednak w ocenie tego Sądu okres ten upływał w dniu 31 marca 2008 r., ponieważ „stosowanie art. 49 k.p. w związku z art. 128 ustawy o szkolnictwie wyższym nie może prowadzić do wydłużenia okresu wypowiedzenia do 9 miesięcy, a wypłata wynagrodzenia za przyjęty przez Sąd Rejonowy okres, podobnie jak przyjęcie tak długiego okresu wypowiedzenia byłoby niezgodne z zasadami współżycia społecznego i stanowiłoby nadużycie prawa przez powoda (art. 8 k.p.)”. Powód po 1 czerwca 2008 r. zgłaszał formalnie gotowość

świadczenia pracy i równocześnie w postępowaniu sądowym (IV P .../08/N - pozew z dnia 7 stycznia 2008 r.) dochodził uznania za bezskuteczne wypowiedzenia dokonanego w dniu 28 listopada 2007 r., a następnie odszkodowania za niezgodne z prawem wypowiedzenie i proces ten wygrał (wyrok z dnia 2 lipca 2008 r.). W konsekwencji powód zdawał sobie sprawę, że niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy o pracę spowodowało skutek w postaci rozwiązania stosunku pracy. W aktualnym postępowaniu, w którym pozew wpłynął 10 marca 2009 r., powód prezentuje koncepcję przedłużenia okresu wypowiedzenia umowy o pracę (do 30 września 2008 r.) oraz „gotowość” do pracy po 1 czerwca 2008 r. i domaga się wynagrodzenia za tak ukształtowany okres wypowiedzenia i „gotowości” do pracy, mimo że 7 miesięcy wcześniej „wyprocesował” odszkodowanie z tytułu nieuzasadnionego i naruszającego prawo wypowiedzenia umowy o pracę. W Takiej sytuacji jego roszczenie nie zasługuje na akceptację, bo stosunek pracy rozwiązał się na skutek nieprawidłowego, lecz skutecznego wypowiedzenia. Pozwana konsekwentnie wyrażała swoje przekonanie o nieistnieniu stosunku pracy po dniu 2 marca 2008 r. Próba powoda ignorowania tego faktu przez formalne zgłoszenie „gotowości do pracy” była bezskuteczna, była bowiem jedynie formalnym działaniem w celu stworzenia podstawy roszczenia o wynagrodzenie za okres od 1 lipca do 30 września 2008 r. Ustalenie, że okres wypowiedzenia upłynął z dniem 30 marca 2008 r. „skutkuje tym, że powód nabył w 2008 r. prawo urlopu wypoczynkowego tylko za I kwartał, którego nie wykorzystał z winy pozwanej, a zatem w dniu 1 kwietnia 2008 r. powstało prawo do stosownego ekwiwalentu (537 zł)”.

Wbrew stanowisku Sądu Rejonowego, możliwość dochodzenia na drodze sądowej udzielenia płatnego urlopu dla poratowania zdrowia nie oznacza, że „warunkiem dochodzenia wynagrodzenia za ten urlop jest uprzednie skierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego celem uzyskania orzeczenia nakazującego pracodawcy udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia”. Skoro powód bezprawnie został „skierowany” na urlop bezpłatny dla poratowania zdrowia, to pozwana wyrządziła mu szkodę w postaci pozbawienia go prawa do wynagrodzenia za okres od 1 grudnia 2007 r. do 31 marca 2008 r. (tj. daty ustania stosunku pracy), tyle że „szkoda w postaci wynagrodzenia za kwiecień i maj 2008

r. (miesiące objęte wnioskiem powoda o płatny urlop dla poratowania zdrowia) nie pozostaje już w adekwatnym związku przyczynowym z bezprawnym udzieleniem bezpłatnego urlopu, lecz jest skutkiem niezgodnego z prawem rozwiązania stosunku pracy. Z tego tytułu powód otrzymał już odszkodowanie - nie może zatem dochodzić go ponownie”.

Natomiast za prawidłowe Sąd Okręgowy uznał stanowisko Sądu pierwszej instancji, że powodowi przysługiwał dodatek stażowy, który miał oparcie w art. 154 ust. 3 ustawy o szkolnictwie wyższym, który dotyczył zarówno pracowników uczelni publicznych, jak i niepublicznych. Gdyby wolą ustawodawcy było przyznanie dodatku stażowego jedynie pracownikom uczelni publicznych, uregulowałby to wprost. To, że rozporządzenie z dnia 22 grudnia 2006 r. ma zastosowanie do uczelni publicznych i reguluje wyłącznie okresy pracy i inne okresy uprawniające do jego uzyskania, nie oznacza, że pozwana uczelnia niepubliczna nie miała obowiązku przyznawania dodatku za staż pracy. Pozwana, mająca status uczelni niepublicznej, powinna kwestie te uregulować w regulaminie wynagradzania lub innym akcie wewnętrznym. To, że w żadnym akcie ich nie uregulowała, wymagało odpowiedniego zastosowania przepisów rozporządzenia. Nie można obarczać pracownika negatywnymi skutkami niedopełnienia przez pracodawcę określenia okresów pracy, od których zależy prawo pracownika do dodatku za staż pracy.

Skargę kasacyjną od tego wyroku wniosły obie strony.

Powód zaskarżył go „w części (pkt I i pkt III wyroku)”, zarzucając mu naruszenie następujących prawa materialnego: 1/ art. 128 Prawa o szkolnictwie wyższym przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie wskutek uznania, że umowa o pracę rozwiązała się po upływie trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia z art. 36 § 1 pkt 3 k.p., pomimo ustalenia, że semestr letni u pozwanej kończył się 30 września 2008 r., 2/ art. 49 k.p. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że okres wypowiedzenia, a tym samym stosunek pracy powoda skończył się 31 marca 2008 r., 3/ art. 5 k.p. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie oraz przyjęcie, że przepisy Kodeksu pracy jako *lex generalis* mają pierwszeństwo przed przepisami ustawy o szkolnictwie wyższym (*lex specialis*).

Okolicznością uzasadniającą przyjęcie skargi do rozpoznania jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego: 1/ „czy art. 128 ustawy o szkolnictwie wyższym należy interpretować w ten sposób, że w przypadku okresu wypowiedzenia umowy o pracę nauczyciela akademickiego zastosowanie ma art. 36 § 1 k.p., z tym że przewidziany w nim okres wypowiedzenia wydłuża się do końca semestru, czy też w ten sposób, że okres takiego wypowiedzenia może ulec skróceniu do okresów wypowiedzenia wskazanych w art. 36 § 1 k.p., ewentualnie w ten sposób, że okres wypowiedzenia wskazany w art. 36 § 1 k.p., może ulec skróceniu tak, aby rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło z końcem semestru”, 2/ jaki wpływ na obliczanie okresów wypowiedzenia wskazanych w Kodeksie pracy ma art. 128 ustawy o szkolnictwie wyższym oraz czy przepisy tego Kodeksu „stosuje się odpowiednio czy wprost, mając jednocześnie na względzie art. 136 tej ustawy oraz art. 5 k.p.”.

W konsekwencji powód wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego, ewentualnie, w razie uznania przez Sąd Najwyższy, że zachodzą przesłanki określone wart. 398¹⁶ k.p.c., o zmianę wyroku w zaskarżonej części i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 26.180,51 zł, na którą składają się kwoty: a) 16.386,34 zł z tytułu wynagrodzenia za okres od 1 czerwca 2008 r. do 30 września 2008 r. wraz z ustawowymi odsetkami; b) 8.184,17 zł z tytułu wynagrodzenia za urlop dla poratowania zdrowia w okresie kwiecień i maj 2008 r. wraz z ustawowymi odsetkami; c) 1.610 zł z tytułu ekwiwalentu za przysługujący, a niewykorzystany urlop wypoczynkowy w 2008 r. wraz z ustawowymi odsetkami; d) oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego „przy uwzględnieniu kosztów poniesionych w postępowaniu w pierwszej instancji w tym kosztów dojazdu na rozprawę, kosztów drugiej instancji oraz kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym”.

Natomiast pozwana zaskarżyła wyrok Sądu drugiej instancji w punktach II i III, zasądzającym na rzecz powoda wynagrodzenie za okres od grudnia 2007 r. do marca 2008 r. oraz oddalającym apelację pozwanej, „a tym samym utrzymania wyroku Sądu Rejonowego zasądzającego na rzecz powoda dodatek stażowy za

okres od września 2006 r. do listopada 2007 r. oraz ekwiwalent pieniężny za rok 2008”. Pozwana zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego: 1/ art. 134 ust. 5 i ust. 7 ustawy o szkolnictwie wyższym przez błędną wykładnię i przyjęcie zasady automatycznego udzielania się płatnego urlopu dla poratowania zdrowia nauczycielowi akademickiemu „w sytuacji nieudzielenia takiego urlopu przez pracodawcę i wykluczenie konieczności wystąpienie pracownika na drogę sądową z żądaniem nakazania udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia”, 2/ art. 154 ust. 3 ustawy o szkolnictwie wyższym przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu że:

a) znajduje on zastosowanie także do pracowników uczelni niepublicznych, b) „winien być stosowany w oderwaniu od art. 151 ust. 1 pkt 5 tej ustawy, podczas gdy przepis ten określa podstawy naliczania dodatku stażowego”. Okolicznością uzasadniającą przyjęcie tej skargi do rozpoznania jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego: 1/ „czy art. 154 ust. 3 ustawy o szkolnictwie wyższym winien być stosowany w oderwaniu od art. 151 ust. 1 pkt 5 tej ustawy, a zatem czy dodatek stażowy winien być wypłacany zarówno w uczelniach publicznych, jak i niepublicznych, a jeżeli tak, to jakie winny być zasady naliczania wskazanego dodatku stażowego w uczelniach niepublicznych, skoro ustawodawca przewiduje jedynie ramy przejściowe i docelowe naliczenia tegoż dodatku tylko dla uczelni publicznych oraz czy początkiem naliczenia stażu pracy dla potrzeb wskazanego dodatku winien być dzień wejścia w życie przepisu ustawy”, 2/ czy w sytuacji odmowy udzielenia płatnego urlopu dla poratowania zdrowia nauczycielowi akademickiemu (art. 134 ust. 5 i ust 7 ustawy o szkolnictwie wyższym) urlop taki przysługuje z mocy samego prawa, „a nauczyciel ma prawo do zgłoszenia żądania o wynagrodzenie za urlop, czy nauczyciel akademicki winien wystąpić z żądaniem do Sądu Pracy o nakazanie udzielenia mu urlopu dla poratowania zdrowia a dopiero po uwzględnieniu jego żądania i nakazaniu przez Sąd udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia będzie miał prawo zgłosić takowe żądanie”. Skarżąca wniosła o uchylenie wyroku i jego zmianę w zaskarżonej części przez oddalenie powództwa „w części w zakresie wynagrodzenia za urlop dla poratowania zdrowia za okres od grudnia 2007 r. do marca 2008 r., dodatku stażowego za okres od września 2006 r. do listopada 2007 r. oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy za rok 2008 r.”, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i

przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skargi kasacyjne wniosły obie strony.

1. Powód zaskarżył wyrok Sądu drugiej instancji „w części (pkt I i pkt III wyroku)”, domagając się jego zmiany przez zasądzenie od pozwanej wynagrodzenia za okres od 1 czerwca do 30 września 2008 r. za skrócony okres wypowiedzenia, a ponadto wynagrodzenia za kwiecień i maj 2008 r. za urlop dla poratowania zdrowia oraz kwoty 1.610 zł ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy w 2008 r.; wszystkie te świadczenia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia ich wymagalności do dnia zapłaty, a także zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych. Tylko pierwsze żądanie skargi kasacyjnej miało usprawiedliwione podstawy i było uzasadnione co do zasady. Istotnie w zaskarżonym wyroku doszło do nieprawidłowego osądzenia roszczenia o wynagrodzenie za skrócony okres wypowiedzenia skarżącemu, który był zatrudniony na stanowisku nauczyciela akademickiego na podstawie umowy o pracę, ponieważ z art. 128 ust. 1 Prawa o szkolnictwie wyższym wynika, że rozwiązanie umowy z nauczycielem akademickim następuje wprawdzie na zasadach określonych w Kodeksie pracy, ale rozwiązanie stosunku pracy za wypowiedzeniem następuje z końcem semestru. Strona pozwana wypowiedziała skarżącemu umowę o pracę 27 grudnia 2007 r., przeto okres wypowiedzenia tej umowy nie skończył się ani z końcem semestru zimowego, który według miarodajnych ustaleń (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) zakończył się dla studentów studiów stacjonarnych 17 lutego 2007 r., a dla studentów studiów niestacjonarnych 2 marca 2008 r., ani z dniem 30 marca 2008 r., jak wbrew wymienionej ustawy błędnie przyjął Sąd drugiej instancji, ale dopiero z zakończeniem semestru letniego, tj. z dniem 30 września 2008 r. Oznaczało to, że do tego dnia trwał stosunek pracy skarżącego, bo jego umowa o pracę

rozwiązała się wskutek wypowiedzenia pozwanego pracodawcy dopiero z końcem ustawowo wskazanego w art. 128 ust. 1 Prawa o szkolnictwie wyższym okresu wypowiedzenia, który *ex lege* upływał dopiero w końcem semestru letniego (30 września 2008 r.). Dlatego uzasadnione było roszczenie skarżącego o wynagrodzenie za skrócony okres wypowiedzenia na podstawie art. 49 k.p. w związku z art. 128 i 136 Prawa o szkolnictwie wyższym, które nie jest roszczeniem o odszkodowanie w związku z wadliwym wypowiedzeniem stosunku pracy, ale ma być odrębny i niezależny od zasądzanego na rzecz skarżącego powoda innym prawomocnym wyrokiem odszkodowania za wadliwe wypowiedzenie mu umowy o pracę. Oznacza to, że zasądzenie odszkodowania za wadliwe wypowiedzenie stosunku pracy nie skraca nauczycielowi akademickiemu okresu wypowiedzenia stosunku pracy, który z mocy prawa wydłuża się do końca semestru, dlatego stosunek pracy skarżącego skończył swój prawny byt (rozwiązał się) z końcem semestru letniego, co nie pozbawiało powoda odrębnego roszczenia o wynagrodzenie, przysługującego w razie zastosowania krótszego okresu wypowiedzenia niż wymagany (art. 49 k.p. w związku z art. 128 i 136 Prawa o szkolnictwie wyższym). Takie roszczenie o wynagrodzenie za pracę nie jest roszczeniem odszkodowawczym z tytułu nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem wypowiedzenia stosunku pracy, o jakim mowa w art. 45 § 1 in fine i art. 47¹ k.p.), które jest uzależnione od zachowania krótkiego, bo 7-dniowego terminu na zaskarżenie wadliwego wypowiedzenia (art. 264 § 1 k.p.), ale roszczeniem o świadczenie (wynagrodzenie) opartym na odrębnym przepisie (art. 49 k.p.), które może być dochodzone przed upływem 3-letniego okresu przedawnienia roszczeń ze stosunku pracy, licząc od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne (art. 49 i art. 291 § 1 k.p. w związku z art. 128 i 136 Prawa o szkolnictwie wyższym).

2. W pozostałym zakresie skarga powoda nie zawierała usprawiedliwionych podstaw, ponieważ autor tej skargi kasacyjnej, który zmierzał wprawdzie do uzyskania (zasądzenia) wynagrodzenia za nadal trwający w kwietniu i maju 2008 r. urlop dla poratowania zdrowia, a także wyższego ekwiwalentu za

niewykorzystany w 2008 r. urlop wypoczynkowy, bo ten przysługiwał mu potencjalnie jedynie ponad obniżoną w zaskarżonym wyroku kwotę 537 zł, (w dalej idącym zakresie tego roszczenia Sąd drugiej instancji oddalił apelację strony pozwanej, w pkt III *in principio*), tyle że skarżący nie wskazał żadnych podstaw prawnych usprawiedliwiających jego wymienione roszczenia ani ich nie uzasadnił. Tymczasem, zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną tylko w granicach zaskarżenia oraz w granicach jej podstaw i nie ma obowiązku ani procesowych możliwości domyślania się lub wyręczania autora skargi kasacyjnej, który nie sformułował podstaw skargi w dalej wymienionych zakresach ani ich nie uzasadnił.

3. Sąd Najwyższy nie podzielił poglądu Sądu drugiej instancji, że w związku z udzieleniem skarżącemu urlopu bezpłatnego, zamiast obligatoryjnego płatnego urlopu dla poratowania zdrowia, „szkoda” skarżącego nie pozostawała „już w adekwatnym związku przyczynowym z bezprawnym udzieleniem urlopu bezpłatnego, lecz jest skutkiem niezgodnego z prawem wypowiedzenia stosunku pracy”, a powód z tego tytułu otrzymał już odszkodowanie - nie może zatem dochodzić go ponownie”. Za okres płatnego urlopu dla poratowania zdrowia pracownikowi zawsze przysługuje wynagrodzenie, a nie odszkodowanie. Sąd drugiej instancji wyraził natomiast uzasadnione stanowisko, że w razie bezprawnego udzielenia urlopu bezpłatnego zamiast obligatoryjnego płatnego urlopu dla poratowania zdrowia nauczycielowi akademickiemu przysługiwał urlop płatny, bez potrzeby uprzedniego sądowego nakazania pracodawcy lub zobowiązania go do udzielenia płatnego urlopu zdrowotnego, argumentując, że żaden przepis prawa nie nakłada obowiązku uprzedniego „dochodzenia nakazania udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia celem uzyskania świadczenia z tego tytułu”. Skoro jednak w skardze kasacyjnej powoda zabrakło wskazania adekwatnych podstaw skargi kasacyjnej i jakiegokolwiek uzasadnienia tego zakresu zaskarżenia, przeto Sąd Najwyższy nie rozwijał dalej tego wątku sprawy (ze względu na brak podstaw i uzasadnienia tego zakresu kasacyjnego zaskarżenia), które ograniczało się wyłącznie do wniosku o

zasądzenie wymienionego roszczenia urlopowego. Takie same przeszkody procesowe sprzeciwiały się poddaniu osądowi kasacyjnemu obniżenia w zaskarżonym wyroku ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy z kwoty 1.610 zł do kwoty 557 zł, ponieważ autor skargi kasacyjnej nie sformułował w tym zakresie podstaw wniesionej skargi kasacyjnej ani ich nie uzasadnił, ograniczając się jedynie do sformułowania wniosku o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie z wymienionego tytułu kwoty „1.610 zł”. W konsekwencji Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ k.p.c. uwzględnił skargę kasacyjną powoda jedynie w odniesieniu do tego zakresu zaskarżonego wyroku w pkt. I i III, w którym Sąd drugiej instancji zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji i oddalił roszczenie powoda o wynagrodzenie za bezprawnie skrócony okres wypowiedzenia. W pozostałych zakresach skarga kasacyjna powoda nie zawierała usprawiedliwionych podstaw oraz ich uzasadnienia, dlatego została oddalona (art. 398¹⁴ k.p.c.).

4. Nieusprawiedliwiona okazała się skarga kasacyjna strony pozwanej od części zaskarżonego wyroku: „w zakresie powyższego orzeczenia zasądzającego na rzecz powoda wynagrodzenia za okres od grudnia 2000 roku do marca 2008 roku oraz w pkt. III w/w orzeczenia oddalającego apelację pozwanej i w efekcie utrzymującego rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego z dnia 9 czerwca 2010 r., zasądzające dodatek stażowy od września do listopada 2007 roku oraz ekwiwalent pieniężny za rok 2008 na rzecz powoda”. W tak opisanym i zaskarżonym zakresie strona pozwana kontestowała zasądzone wynagrodzenie za wymienione w zaskarżonym wyroku okresy obligatoryjnego ustawowo płatnego urlopu dla poratowania zdrowia. Jak już wyżej wskazano, tak kontestowane orzeczenie Sądu drugiej instancji było prawidłowe, ponieważ w razie bezprawnego udzielenia urlopu bezpłatnego zamiast obligatoryjnego płatnego urlopu dla poratowania zdrowia nauczycielowi akademickiemu przysługuje urlop wynagrodzenie urlopowe, bez potrzeby uprzedniego nakazania pracodawcy przez sąd pracy lub zobowiązania go do udzielenia płatnego urlopu zdrowotnego, w miejsce wadliwie i bezprawnie udzielonego urlopu bezpłatnego. W szczególności, zasądzenie wynagrodzenia za obligatoryjnie płatny urlop dla poratowania

zdrowia ma oparcie w pierwszeństwie (prymacie) roszczenia o świadczenie (o wynagrodzenie) przed roszczeniem o ustalenie (nakazanie) udzielenia urlopu płatnego zamiast bezprawnie udzielonego przez stronę pozwaną (skarżącą) bezpłatnego urlopu dla poratowania zdrowia. Ta skarga kasacyjna nie była uzasadniona także w odniesieniu do zarzutu skarżącej, że dodatek stażowy przysługiwał wyłącznie pracownikom uczelni publicznych, a takiego statusu nie ma pozwana uczelnia niepubliczna. Tymczasem takie twierdzenie jest uzasadnione dopiero od zmienionego z dniem 1 października 2011 r. stanu prawnego. Dopiero od tej daty art. 154 ust. 3 Prawa o szkolnictwie wyższym uzyskał znowelizowaną treść w brzmieniu: pracownikowi uczelni publicznej (podkreślenie SN) przysługuje dodatek za staż pracy. Wcześniej (poprzednio) i w stanie prawnym adekwatnym dla osądzenia uwzględnionych roszczeń powoda o dodatek stażowy, przepis ten miał inną normatywną treść, z której wynikało, że pracownikowi uczelni (podkreślenie SN) przysługiwał dodatek za staż pracy w wysokości 1% wynagrodzenia zasadniczego za każdy rok pracy. Z zaniechania wprowadzenia regulacji zakładowych w tym ustawowo określonym zakresie skarżąca nie mogła wywodzić niekorzystnych dla powoda skutków prawnych ani twierdzić, że dodatek stażowy przysługiwał wyłącznie pracownikom uczelni publicznych, skoro co innego wynikało z ówczesnie obowiązującego art. 154 ust. 1 Prawa o szkolnictwie wyższym, który zawierał czytelne kryteria ustawowe przysługiwania spornego dodatku w wysokości 1% wynagrodzenia zasadniczego za każdy rok pracy (podkreślenie SN), które nie wymagały doprecyzowania w regulacjach zakładowych, których w tym zakresie strona pozwana nie wprowadziła.

5. Natomiast w części kontestującej zasądzenie „ekwiwalentu pieniężnego za rok 2008 na rzecz powoda” strona skarżąca nie sformułowała podstaw ani uzasadnienia tego zakresu zaskarżenia wyroku. W konsekwencji Sąd Najwyższy oddalił w całości skargę kasacyjną strony pozwanej na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., znosząc wzajemnie koszty postępowania w oddalonych częściach skarg kasacyjnych obu stron (art. 100 k.p.c.).

/tp/